

Slovenski dom

Štev. 30

Z ilustrirano prilogo „Teden v slikah“

Leto II.

Novi odločilni dogodki v španski državljanski vojni

Nacionalisti so prodrli v Malago

Gibraltar, 8. februarja. AA. Reuter: Iz glavnega stana nacionalistov se izve, da se nacionalistične čete pripravljajo, da bi danes vkorakale v Malago. Pred pristaniščem Malage je 16 nacionalističnih vojnih ladij, ki hudo bombardirajo mesto.

Gibraltar, 8. februarja. AA. Havas: Reuter poroča iz poluradnega vira, da so nacionalisti sinoči vkorakali v Malago. Po ulicah so hude borbe. Na obeh straneh so izgube ogromne.

Sevilja, 7. februarja. o. Po nacionalističnih vesteh so oddelki generala Queipa de Llana v zadnji ofenzivi prodirali z devet strani proti Malagi. Ofenziva je trajala štiri dni in so nacionalistični oddelki zdaj zavzeli vse gorske grebene na severu in na zahodu mesta. Na jugu so v nasokku z bajoneti osvojili Torre Molinos, kjer so velike sladkorne tovarne. Kraj je oddaljen od Malage kakih 2000 m. Tovarne so rdeči branilci mesta spremenili v utrdbе. Vseposod so nacionalistične čete naletele na strahovit odpor in se je vse štiri dni vršil ogorčen boj moža proti možu. Na hribovitem predelu bojišča so morale nacionalistične čete dobesedno osvajat vsako ped zemlje.

Včeraj so de Llana oddelki zavzeli obalne kraje Audelo in Veles Malago na severni strani mesta. Po nacionalističnih poročilih so zdaj vse poti za umik rdečih odrezane tako, da se ne bodo mogli iz mesta umakniti niti po morju, ker križarji pred Malago Francove bojne ladje. Če je tem poročilom verjeti, potem je padec Malage samo vprašanje nekaj ur.

Po poročilu iz štaba generala de Llana so vse vesti o kakih vladnih uspehih tako pri Kordovi, kakor pri Madridu izmišljene in se na teh bojiščih položaj ni premaknil nikamor, zlasti pa še ne pred Madridom, kjer preprečuje boje slabo vreme.

V Malagi je v nekaterih okrajih nastal požar, ki se je zelo naglo razširil. Točnosti te vesti pa ni bilo mogoče kontrolirati.

Morje raznaša grozote španske vojne

Nantes, 7. februarja. AA. (Stefani) Zadnje dni je morje vrglo na obrežje blizu Nantesa več trupel, ki kažejo sledove strahovitega trpinčenja. — tako je morje vrglo na suho neko človeško truplo

brez glave. Oblastva so uvedla preiskavo, in sklepajo iz ostankov obleke, najdenih na truplih, da gre za Spance. To odkritje spravljajo v zvezo s tem, da so pred nekaj dnevi videli, v izlivu reke Loire špansko ladjo, ki je last rdečih.

Trupla, ki jih morje še zmerom meče na suho, izvirajo kakor se je domnevalo, res od ljudi iz Španije. Blizu Saint Nazaira so našli neko truplo, in je skrbna preiskava ugotovila, da je pokojnik iz Santandra. Ni še dognano, v kakšnih okoliščinah je kdo ta trupla vrgel v morje. Domnevajo, da gre za večje število Spancev, vkrcanih za na Francosko. Skrivnostni parnik se zdi, da je tisti, ki je pred nekaj meseci priplul v luko Saint-Nazaire, in da so ubite ljudi vrgli v morje pred zalivom. Kaže, da so morski tokovi zanesli trupla na razne točke obrežja.

Angleški protovol'ci

London, 8. februarja. AA. Stefani: Po neki vesti lista »People« je angleška vlada soglasno z italijansko vlado sklenila odpoklicati svoje protovoljce iz Španije. Angleških protovoljcev je v Španiji okoli 2000. Angleška vlada bo to storila tedaj, ko bodo druge velesile izvršile isto.

Veličastni konec evharističnega kongresa v Manilli

Manilla, 8. februarja. Včeraj se je končal 33. mednarodni evharistični kongres, ki pomeni v zgodovini katoliške cerkve na Daljnem vzhodu impozanten mejnik. Za Kristusa Kralja je v Manilli manifestirala vsa Azija, kolikor je je katoliške. Višek slovesnosti je bila slovesna maša, ki jo je daroval papežev legat. Maše ter procesije, ki je maši sledila, se je udeležilo nad 150.000 ljudi, po ogromni večini azijske, katoličanov s tihomorskih otočij, s Filipinov, iz Japonske in s Kitajskega. Vsa ta ogromna množica je bila povečini oblečena v belo, tako da je bil prostorni park Luneta v Manilli, kjer so bile vse glavne slovesnosti kongresa, spremljen v belo morje.

Višek včerajšnjih slovesnosti je bil trenutek, ko so zvočniki prinesli iz Rima glas sv. očeta, ki je poslal pozdrave vsem udeležencem kongresa. V svojem govoru je sv. oče opozoril vernike, naj sledi Kristusovemu nauku, če hočejo, da bodo deležni sreče in božjega blagoslova na tem in na onem svetu, kjer se ljudstva začno obračati od Boga, tam se njihova pot obrne v propadanje. Svetu je treba predvsem miru in sicer krščanskega miru, katerega oznanjata katoliška cerkev in njeno vodstvo.

Na koncu govora je sv. oče po radiju podelil svoj blagoslov. Ta trenutek je bil nadvse pretresljiv, saj se ogromna množica vernikov ni mogla vzdržati solza in glasnega ihtenja. Kongres se je končal s slovesno prisego Kristusu Kralju in z obljubo večne zvestobe katoliški cerkvi.

Danes in jutri bo še nekaj manjših prireditev in zborovanj v okviru kongresa.

Ljubljana, 8. februarja.

Zaključku kongresa v Manilli so se priključili včeraj popoldne tudi ljubljanski verniki, ki so do zadnjega kotička napolnili stolnico, da sledijo besedam svojega škofa ter v duhu pohite med stotisoče, ki so bili zbrani na Filipinskih otokih na veliki cerkveni manifestaciji. Škof dr. Gregorij

Rožman je v lepem cerkvenem nagovoru opozoril vernike na pomen kongresa, ki mu je od dveh popoldne spregovoril po radiju tudi cerkveni poglavar — rimski papež. Nato pa je g. škof poudaril, da so za isti dan sklicali svoj kongres tudi brezbožniki, ki so včeraj zborovali v Moskvi. Nazorno so lahko potem poslušalci spoznali, kakšna razlika je med kongresom katoličanov in kongresom brezbožnikov, kaj je življenje vernemu katoličanu, a kaj brezbožniku. »Naše življenje bi bila muka, eno samo dolgo trpljenje — je dejal g. škof — če bi ne imeli v veri odgovor na tista vprašanja, ki jih izven vere in izven božjega razodetja nikjer najti ne moremo.« Pozval je nato vernike, naj s svojimi molitvami in prošnjami prevpijejo brezbožniško divjanje in da z molitvijo preprečijo, da bi brezbožniki cerkve in kapele vsega sveta spremenili v en sam ogromen in pošasten kres.

Splošen Sredozemski sporazum

London, 8. febr. m. Tukajšnji merodajni krogi vidijo v nedavnih turško-italijanskih in jugoslovanskih razgovorih daljnosežno iniciativo glede ureditve razmer na Sredozemskem morju. Ti krogi zatrjujejo, da bo Ruždi Aras ob zborovanju zastopnikov držav Balkanskega sporazuma v Atenah 15. t. m. predlagal, da Grčija, Romunija, Jugoslavija in Turčija skupno z Italijo podajo skupno izjavo za obvarovanje sedanje stanje na Sredozemskem morju. Po mnenju merodajnih angleških krogov se tu dela na dopolnitvi italijansko-angleškega gentlemenskega sporazuma, kar bo privedlo do sklenitve splošnega sredozemskega pakta. Ti komentari so bili zelo simpatično sprejeti.

Rim, 8. febr. AA. Agencija Stefani pravi v nekem svojem poročilu, da je bila nedavna izjava predsednika jugoslovanske vlade dr. Milana Stojadinovića v rimskih političnih krogih sprejeta s simpatijami. Ta izjava dokazuje, da je nastala povoljno in pristransko ozračje v italijansko-jugoslovanskih odnosih. Popuščanje napetosti, ki je nastopila, odkar se je nova italijanska politika razširila na Jadransko morje, na Podonavje in Balkan, je v splošnem interesu evropskega sodelovanja in obnove.

Carigrad, 8. febr. m. Včeraj je prispel semkaj turški zun. minister Tefik Ruždi Aras. Popoldne je podal obširno poročilo predsedniku turške republike Kemalu Ataturku, ki se še vedno mudi v Carigradu. Dobro informirani krogi zatrjujejo, da bo Ruždi Aras po zasledovanju zastopnikov držav Balkanskega sporazuma in po obisku romunskega zunanjega ministra Antonesea odpotoval v Bagdad in Teheran. Potovanju v ta mesta se pripisuje velika važnost, ker da bo Ruždi Aras od delal za sodelovanje štirih prednjeazijskih držav: Turčije, Iraka, Irana in Afganistana v zvezi z zadnjimi dogodki pri reševanju vprašanja Aleksandrete. — Na kronanje angleškega kralja bo potoval predsednik turške vlade Izmet Ineni ter bo obiskal tedaj tudi Belgrad.

Drzen vlom v mariborsko tovarno

Maribor, 8. februarja.

V noči od nedelje na ponedeljek je bil izvršen zagoneten vlom v tekstilno tovarno Doktor in drug. Vlomilec je vdrl v tovarno z Ruske ceste, preplezal 3 m visok zid, nato pa v notranjosti razbil vložke na vratih ter skozi nastalo odprtino prišel v tkalnico. Na petdesetih strojih je prerezal in poškodoval osnove ter vse premetal. Ni še ugotovljeno, če je odnesel tudi kaj blaga. Napravil je občutno škodo s tem, da je prerezal osnove. To škodo cenijo nad 10.000 Din in jo trpi tovarna. Še bolj pa so prizadeti delavci, ker zaradi prezeženih osnov ne bodo mogli nekaj časa delati. Vsako osnovo mora namreč napraviti tkalski mojster. To delo pa zahteva precej časa.

Zdi se, da je vlom bolj dejanje sabotaže, kakor pa, da bi se imel vlomilec namen okoristiti s tujim blagom. Policija je bila danes o vladu obveščena ter je že pričela s preiskavo.

Zaključek v Banski Bistrici

Banska Bistrica, 8. febr.

Včeraj je bil zaključni dan tekmovalj za veslovlavsko prvenstvo v Banski Bistrici s skoki kot samostojno disciplino. Poleg drugih neprijetnosti, ki so zadele naše skakače, je bila tudi ta, da Novšak, naš najboljši skakač ni mogel nastopiti. Skakanje je končala s sledečim rezultatom:

1. Steinmüller (Moravska Ostrova) 363,6 točke, 59, 63 in 63,5 m.
2. Lah (HDV) 327,4, 69, 59, 63,5.
3. Vrana (CSL) 325,9, 60, 57,5, 58.
4. Pribošek (J) 315,3, 57,5, 55,5, 58,5.
5. Jakopič Albin (J) 295,6, 47, 53, 50.

Naši tekmovalci se verjetno že nocoj vrnejo iz Banske Bistrice, nakar odpotujejo jutri ali pa popotirnjem v Chamonix. Smemo namreč upati, da bodo zvezni funkcionarji prinesli med tem iz Belgrada že objavljeni, a še ne izplačano podporo v znesku 50.000 din.

Poročila o miru v Rusiji

Berlin, 7. febr. TG. »Angriff« poroča iz Moskve, da so tudi včeraj trajale v Moskvi demonstracije. Ponoči pa je tajna policija kolikor toliko napravila red in se je moskovskega prebivalstva polastila velika panika v predmestju Sokolniki s demonstranti porušili nekaj živilskih skladišč, potem ko so jim povedali, da po celodnevem takanju ne bodo dobili mleka. Pri snenjih demonstracijah je prvič stopila v akcijo avtomatična naprava, s katero se naenkrat lahko alarmirajo vse postaje moskovske garnizije in tajne policije. Vorošilov je pozval mostvo v Moskvo drugi polk tako imenovane proletarske divizije, ki ima nalog, da vzdržuje red. Vzdržujejo se vesti, da je bil napravljen atentat na državnega tožilca Višinskega. Nekdo je dvakrat iz puške ustrelil na Višinskega, toda strelji niso zadeli.

London, 7. febr. AA (Reuter) Iz Moskve poročajo, da se veliko čiščenje v komunistični stranki, ki se je pričelo s procesom proti Zinovjevu in tovarišem, sedaj intenzivno nadaljuje. Razen dobro znanih voditeljev, kakor Buharina, Rikova, Rakovskega in kakšnih 10 drugih, ki so se zapletli v Trockijevo zaroto, sodijo, da je bilo še aretiranih preko 100 ljudi, ki bodo vsi postavljeni pred sodišče. Med njimi je tudi sin Trockega Sergej in bratranec Zinovjeva. Režim si očitno prizadeva, da bi izločil iz komunistične organizacije vse pristaje Trockega ter Zinovjeva, kakor tudi vse člane desničarske opozicije, ki so izšli iz Buharinovlieve šole.

Notranji komisar in vrhovni šef tajne policije GPU Ježov je izdal stroge naredbe, da je treba vse nezadovoljnejše brez usmiljenja poloviti ter jih spraviti »drugam«, to se pravi v Sibirijo in v severne kraje, kjer se nahajajo ogromna koncentracijska taborišča. Agenti tajne policije imajo pa velike težave v avtonomnih državah sovjetske zveze,

kjer se pokrajinske in krajevne oblasti upirajo proti naredbam, ki jim prihajajo od osrednjega vodstva tajne policije. V mnogih mestih vsled tega je prišlo do protistalinovih demonstracij.

Na Kremlju je bila dolga konferenca med S. alinom, Vorošilovim in Ježovim. Prisoten je bil tudi maršal Tuhačevski je večje število višjih častnikov z izjemo maršala Blücherja, ki se nahaja pri svoji armadi v Sibiriji. Sklenjeno so bile nove odredbe za osebno in tehnično preosnovo sovjetske armade in sicer z namenom, da se združi vse vodstvo rdeče vojske na suhem, v zraku, in na morju v rokah maloštevilnega sveta generalov, ki bi mu načeloval Vorošilov sam v primeru, da bi nastopila vojna nevarnost. Nove odredbe imajo tudi namen urediti vse tako, da bi v primeru vojne rdeča armada zanesla vojskovanje takoj na sovražno ozemlje.

Na kremlijski seji je bilo nadalje sklenjeno, da bo v najkrajšem času izvedena temeljita sprememba v vodstvu komunistične stranke od vrha pa dol do krajevnih odborov, ker se je izkazalo, da so se v stranki nabrali večinoma sami lopovi. Končno je bilo sklenjeno, da se da vila, v kateri je prebival Radek, na razpolago uradniškemu osebju »Izvestije« kot okrevališče. Avtomobili, ki jih je Radek imel mnogo na razpolago, pa so bili vsi konfiscirani.

Tajna policija je aretirala danes tri »terroriste«, ki so vsi člani sovjetske akademije znanosti. /

Belgrad, 9. februarja m. Včeraj je bil tu ustanovni občni zbor Zdrženja izvoznikov živine v živem in zaklavljenem stanju. Občni zbor je vodil industrialec dr. Benko iz Murske Sobotice. Poleg njega je bil izvoljen v odbor tudi Janko Predvič iz Ljubljane.

Vesti 8. februarja

Voditelja avtomobilskih delavcev, ki se je močno izpostavil v sedanji stavki, so na povelje sodišča zaprli. Dolže ga komunizma.

Angleško borilke za ženske pravice, in sicer poslanki spodnje zbornice vojvodinja Atolska ter Elenor Raiborn ter ga. Laytonova so dospеле v Belgrad, odkoder bodo potovale dalje po Balkanu organizirat boj za ženske pravice.

Romunija ne vodi nobenih pogajanj s Sovjeti, da bi sklenila obrambno zvezo z njimi in jih tudi ne namerava začet, tako je v debati o tem vprašanju povedal romunskim poslancem zunanji ministar Tatarescu.

Roosevelt hoče postati diktator, tako ga dolži opozicionalno časopisje v Ameriki, za katerim stoji ameriški velekapital. To pa zaradi tega, ker hoče Roosevelt preosnovati vrhovno sodišče, ki je do zdaj zametaval njegove socialne zakone v dočela nepolitično ustanovo.

Mussolini je sprejel 4 abesinske rase in sicer Sejuma, Getačua, Čebedo in Mulugeta. Ti so mu v imenu svojih podložnikov prisegli zvestobo italijanskemu cesarju ter čestitali italijanskim vojskovodjem za zmago nad Abesinijo.

53 avstrijskih socialistov je bilo obsojenih v Celovcu na večje zaporne kazni, po zakonu o zaščiti države.

O gospodarskem položaju v Franciji se je razgovarjal predsednik vlade Blum z nekaterimi ministri. Kakor znano, draginja v Franciji vedno bolj rase.

Zborovanje trockistov v Newyorku je bilo včeraj dopoldne, prišlo je do velikih demonstracij proti Stalinu, po govoru Trockega, ki je govoril po radiju iz Mehike. Na koncu so se spopadli pristaši Stalina s trockisti ter je bilo v meteuju več demonstrantov ranjenih.

Poroka Vittoria in Vita Mussolinija je bila včeraj v Rimu z velikimi slovesnostmi. Ob tej priliki je Mussolini daroval 125.000 za razne dobrodelne ustanove.

Svet naj se zavzame za rešitev Sergija Trockega, tako kliče v svojem pozivu žena Trockega in prosi, da bi se vse države zavzele za njenega sina, ki so ga boljševiki obtožili, da je hotel zastrupljati delavstvo v Krasnojarsku. Z ozirom na to, da je svet molčal še ob hujših primerih krivice v Sovjetski Rusiji, se da sklepati, da bo to tako tudi pri Trockem.

Poljsko-jugoslovanski tiskovni odbor, ki so ga ustanovili lani v Belgradu, se je včeraj sestel v Varšavi. Pogovarjali so se o uspehu, ki ga je rodila ustanovitev tega odbora.

Angleška vojna ladja »Malaiac« se je zaletela v holandski parnik »Kertesono« v Atlantskem morju. Nesreča ni zahtevala nobene žrtve.

Nevarnost poplav v Ameriki pada in upajo, da bo v dobrem tednu voda že toliko nizka, da se bo večina beguncev lahko vrnila v svoje upuščene domove.

Nova japonska vlada bo preosnovala predvsem japonsko upravo, sicer pa ne namerava izvesti prav posebnih reform, kar je razumljivo z ozirom na to, da ji nasprotujeta vojska in zbornica.

Angleški zunanji minister Eden je prišel v Monte Carlo z ženo. Nastanil se je v tistem hotelu, kakor poljski zunanji minister Beck.

Veliko politično propagando proti CSR je začelo nemško, romunsko in italijansko časopisje in pravi, da je CSR temelj za predor ruskega boljševizma v Evropo. Nekateri listi pišejo celo, da bo CSR izstopila iz Male zveze, ker sta Jugoslavija in Romunija proti vsakemu koketiranju z boljševiki.

Sovjeti svare Turčijo, kakor kaže pisanje moskovskih listov, pred zvezo z Italijo. Zdi se, da bi radi Turčijo še zadnji trenutek odtrgali od nove politične kombinacije.

Londonski odbor za nevmešavanje v špansko vojno se sestane v torek in bo določil datum, kdaj stopi v veljavo prepoved pošiljanja prostovoljcev.

Poljski štiriletni gospodarski načrt, ki ga bodo izvedli z zadnjim francoskim posojilom, bo izpopolnil poljsko gospodarstvo s tem, da bodo zgradili v Sandomierzu veliko industrijsko središče, v katerem bodo izkoriščali zemeljske pline ter postavili veliko elektrarno na Sanu.

Gdansk ostane nemški, v tem smislu je govoril včeraj predsednik gdanskega senata, Graiser v Magdenburgu. Gdansk bo ostal nemški kljub gospodarskemu propadu in kljub sovražnosti z vseh strani.

Uradno poročilo o avstrijskem notranjem posojilu v znesku 180 milijonov šilingov je izšlo včeraj. Poročilo se bo obrestovalo po 40%.

Češkoslovaške železarne zvišujejo proizvodnjo. V velikih livarnah v Vitkovcah so postavili v obrat vse plavže, ki so že več let stali ter grade dva nova velika. Vse to železo gre za evropsko in za sovjetsko oboroževanje.

Vremensko poročilo

po stanju danes jutraj.
 Ratece: —1, oblačno, 30 cm sneža.
 Planica: —3, oblačno, zahodni veter, 43 cm sneža, mala in srednja skalnica ter drsalnišče uporabno. Sneg se ponuja.
 Kranjska gora: —3, barometer pada, oblačno, mirno, 25 cm sneža, sankalnišče uporabno.
 Vrste, Krnica: 199 cm snega.
 Pokljuka: —3, 70 cm snega sreč.
 Bohinjska Bistrica: +3, zelo oblačno, 15 cm južnega snega.

Krik s ceste

Ljubljana, 6. februarja.

Zivljenje naše dobe je prešlo po svoji trdoti, neizprosni in absurdnosti v tako svojevrstne oblike, da jih sploh ne moremo doumeti. Našlo je poti, ki jih prej ni bilo in ustvarilo celo nove družabne plasti, kakršnih naj bi nam njih življenje ne dajalo. Med te nove družabne plasti spada predvsem ona množica, ki jo je bruhalo življenje na cesto in se sedaj ta množica giblje naprej po cesti v neznano smer, vmes pa pritiska kljuko za kljuko ter sicer brez besed, a dovolj kričeče obtožuje današnjega človeka in družbo, obtožuje one nevidne in povsod delavne sile, ki brezobzirno pacijo podobno zadovoljnega ali vsaj znosnega življenja. V tej novi družabni plasti je tudi ono potepušvo današnjih dni, ki oklepa v svoje prisilne okrove poleg demonskega zločina tudi žrtve razmer ter družaj s poklicnim počestnim tipom tudi slučajne brezdomce, ki jih življenje ni moglo vpreči v svoj polomljeni voz.

Dva svetova s ceste

In vendar — počestna masa ni enolična in brezbarvna, samo zločinska in sovražna, ene duše in ene volje. Dva svetova sta danes na cesti, različna po svojem sestavu, čeprav morda po vnanjem videzu brez razlik. Ne razumeta se med seboj, celo odbijata se in drug drugemu sta na poti. Prvi od obeh je poklicno beraštvo in potepušvo, ki ga priklepa na cesto skrit gon. V svoji rasti ta svet ni toliko funkcija socialnih razmer, kolikor neke posebne, morda še ne čisto pojasnjene zakrknjene duševnosti. Ta svet ne pozna notranjih bojov, največ zgolj samo boj proti vsemu ostalemu svetu. Drugi svet je prikovan na cesto s silo razmer. V njem srečavamo neredko veliko dušo, čeprav zdvojeno in polno notranjih sporov, nihajočo med stremiljenji za ideale in malodušnostjo. V nasprotju z onim prvim gladuje ta svet razven telesno tudi duševno. Bolj hvaležen, kakor za očitano skorjo kruha, je za odkritje ter prijazno besedo. Že gotu razumevajoč pogled zvedri takemu človeku misli ter mu vlije novih nad.

Ta dva svetova sta nekak pečat sedanjega časa. Mi pa, ki tvorimo ostali svet, postajamo za krik ceste gluhi, z nevoljo se ga otepmo. Nič več ne čutimo v njem onega tona trpkosti ter premražene in lačne beraške duše, ki zaman išče svetlega in toplega žarka. Tak krik ceste zveni iz pisma, ki nam je prišlo slučajno v roke. S pol poti do maturo in s kovinarsko stroko na cesti ga je napisal življenjski brodolomec, morda kje na kakem občestnem kamnu ali kje na kakem skednju. Namenil pa ga je dobremu človeku, pri katerem je našel nekaj dni toplega kotočka. Saj ga je napisal v imenu vse svoje brezdomne družbe in kakor da bi ga naslovil vsemu onemu svetu, ki ceste ne more ali neče razumeti, jo povsialno prezira in tako množji gorje današnjih dni. Takole piše ta fant s polovico srednje šole in z izučeno kovinarsko obrtjo svojemu dobrotniku:

„Enolična počestna druhal“

»Morda se še spominjate tiste nesrečne beraške zgube, ki je pri Vas drva žgala in pred božičem ves teden smeti delala. Zelo dobro sem se počutil, pa tudi srečen sem bil zaradi prezanimivih stvari, o katerih sva se pogovarjala in pa radi lepšega, neprisliljenega razpoloženja, ki vlada v Vaši rodbini.

Med tem počestnim tavanjem — tako nadaljuje ta siromak v svojem pismu — srečavam ljudi vseh vrst in vseh mogočih in nemogočih značajev: drzne, ošabne, bahave, domišljive, bedake, sadiste, sploh vse, kar se da zajeti z besedo značaj. Na vseh vrstah teh mešanec in zmesancev se odražajo večinoma samo najslabše lastnosti — ki se navadno strnejo v lakomnost po veljavi ter v beraško maščevalnost. Skoro vsi se zavzemajo za isto stvar: vsak hoče več vedeti, daš so vsi obupno nevedni, fizično in duševno lačni in sploh nezmožni, da bi kaj mislili ali vsaj kaj poslušali. Ni pa to nič čudnega, ko jih pa lakota ovira, da bi se sploh bavili s čim, kar ne spada med beračenje, kvantanje in med podtalna nagmenja.

Beraška in ušiva kariera

Nameraval sem iti — pravi brezdomec na prejšnjem pismu — v inozemstvo. Bil sem že na meji, pa je pritisnil tako hud mrz, da sem odložil vse skupaj za nedoločil čas. Zelo klaverno se počuti človek v zimskem času kot gost nezakurjenih skednjev. V tem času tudi policija rada pomaga človeku, da se še bolj kot je potrebno, navzven stradeža in mrza. Glede mrza se lahko pohvalim, da ga prav junaško prenašam. Sem pa — po domače povedano — bos in tudi vse drugo, kar je na meni, ni vredno prebita pare. Kje se bo končala ta moja beraška in ušiva kariera, ne vem. Vse bolj pa prihajam do mnenja, da sem postal suženj lastne slabe volje, in sicer — zavestno. Nerazumljivo, a vendar — resnično! Dobro se zavedam, da letim z veliko naglico v neko brezutno siero. Ljudem se bližam brez duše in misli in brez prave želje po življenju. Postajam živo breme in izgleda, da bom ostal tudi brez imena. Pomikam se naprej po počestnem življenju v neznano smer, brez slehernega načrta, brez vsakega cilja. Misli mi ne gredo dalje kakor en dan naprej, ko včasih premišljujem, kje se bom naslednjega dne zaril v seno med uši, miši in podgane. Največkrat: pa ne mislim niti za en dan naprej navadno niti za uro. Vse prihaja samo od sebe, brez mojega sodelovanja, brez mojeg vpliva. Valovi počestnega beraštva me zanašajo, kamor me pač zanesejo. Nimam več volje, da bi se upiral, nimam možnosti, da bi smer svojega življenja uravnaval. Kadar se zresim in grem — kakor pravijo v knjigah — v samega sebe, tedaj tudi takole približno vidim svoj konec, ki more biti po mojem gledanju nač samo v kaki zamirni kolonijalni ali naiemniški armadi, kjer človek samega sebe proda za obnošeno uniformo in čutaro cenenege zganja.

Topla beseda te kakor topel prigrizek

Nazorno popisuje siromak v svojem pismu, kako je naletel na svojih pohodih največkrat na nezaupne ljudi, ki mu vržejo kos kruha, samo da se hitro znebjijo nadležnega potepuha. Nekajkrat pa

Cene žitu

Sombor. Pšenica bač okol. Sombor 156—158, gorbač. 153—155, srem. 153—155, slov. 154—156, južban. 151—153, gorban. 156—158, bač ladja Bega 163—165, ban. poljska šlep 161—163, bač. poljska šlep 163—170, oves bač. 117.50—120, srem., slov. 106—108, koruza bač., srem. suš. 85—87, moka bač. 0gg. 237.50—252.50, 217.50—232.50, 197.50—212.50, 180.50—195.50, 150.50—160.50, 105.50—110.50, otrobi bač. 89—91, srem. 92—94, ližol bač. 225—230. Tendence neizpremenjena. Promet 32 vagonov

Počestna masa - nova družabna plast sedanosti

je potrkal tudi na usmiljena vrata, za katerimi ni našel samo sovražen pogled in suho skorjo, marveč tudi topel prigrizek in — tople besede. »Take besede« — pravi — me navadno bolj razvedre, kakor izdatno kosilo. Saj so kakor sveči žarek, ki z vso milino posveti v moje razburkano življenje. Fant zaključuje pismo takole:

»Prepričan sem, da tako ne bo šlo več dolgo. Sam sebi se čudim, kako morem prenašati tako fantastično revščino. Prav lahko pa razumem, kako morejo ljudje izgubiti veselje in ambicijo do vsega, kar se imenuje delo in življenjski red. Ta pot, polna bede in siromaštva, tako tlačja duha, živi živce, da se človek ne more znajti in se je tudi otresti ne more. Je to kakor težak in neodoljiv svinčen jarem one črne usode, ki bremeni dušo, da ostane pri tleh. Zalosten sem, ko mi življenje ne dopušta pri nobenih poletov. Niti tega mi življenje ne privošču, da bi se vsaj s sopotniki mogel razgovarjati o čem, kar me zanima. Njihovo delo je usmerjeno zgolj na beračenje. Večinoma govorim pač sam s seboj, ali pa kvečjemu s kakim voznikom: odkod, kam? Poem pa se ljudje čudijo, če se bitje, ki živi v takih okoliščinah, začne baviti z zločinom, s samomorom ali blaznostjo. Cesto prideu na rob življenjskega prepada. In če se v takih trenutkih zresim, če začnem zopet premišljevati o samem sebi, potem mi je tako, da bi najraje samega sebe opljuval, ker sem človek brez energije za življenje, nezmožno bitje, navezavano na pomoč in dobroto tujih ljudi. Sem popoln suženj ceste in cestnega potepušva.

Pismo končuje ta suženj ceste s prošnjo, da mu dobrotnik tudi prihodnjik, ko se bo pri njem zglasil, nudi poleg skromnega prigrizka tudi urico duševnega razvedrila.

Vesela in zabavna filmska opereta

Silvija in njen šofer

polna dražesti in toplega razpoloženja s pravim dunajskim humorjem.

Wolf Albach-Retty, Olga Čehova, Leo Slezak, Gusti Huber.

Najodličnejši zabavni film, v katerem prinaša Leo Slezak svoje najnovije humoristične in komične domisleke

pride v kino UNION!

Ljubljana, 8. februarja.

Podprimo Kolodvorski misijoni!

Ljubljana, 8. februarja.

Tiho in nesebično je delo, ki ga vrše žene in dekleta v Kolodvorskem misijonu. Tiho, zato pa tembolj resno. Saj je to posebnost, ki v ženskih družstvih tako redko naletamo za resnost. Vse veliko delo, ki ga Kolodvorski misijon vrši, smo lahko spoznali na večeršnjem občnem zboru tega vzornega društva. Ob navzočnosti posebne konceptne uradnice iz policije, zastopnikov oblasti in zastopnic sorodnih organizacij so podale posamezne članice poročila odbora »Društva za varstvo deklet«. Iz poročil je razvidno, koliko dobrega je društvo storilo za dekleta. Društvo ima svoj pisarno na Masarykovi cesti, posredovalnico pa v Kotnikovi ulici. Glavno delo članic pa je vedno na kolodvorskem peronu. Marsikateri potnik ali nadut mešan, ki s prezirnim greda na žensko, ki ima ovit okrog rokava znak Kolodvorskega misijona, niti sanjati ne more, kako požrtvovalno in kako posebno je delo Kolodvorskega misijona. To so spoznale že davno tudi vse oblasti, ki gredo društvu pri vsaki priliki na roke. Z društvom samim pa sodeluje tudi policija, ki je našla v društvu izpopolnitev one vrzeli, ki je policija sama težko nadomesti.

Vsa poročila so bila sprejeta soglasno in soglasno je bil izvoljen tudi ves dosedanji odbor. Na občnem zboru pa je jasno prišla do izraza okolnost, da se društvo ne more razmahniti tako, kakor bi članice želele. To jim ovira pomanjkanje sredstev. Zato apelira društvo na vse dobroučete mešane, da podpro delo društva bodisi z denarnimi prispevki, bodisi z raznimi predmeti, kakor s staro posteljino, staro obleko, obutvijo itd. Z vsem tem, kar ponekod zametujejo, lahko društvo obriše marsikatero solzo in olajša marsikatero gorje, ki ga je več, kakor navadno mislimo.

Ljubljanski predpust

Ljubljana, 8. februarja.

Letošnji predpust je kratak — slišimo na vsak drugi korak, v Ljubljani pa to tudi lahko vidimo. Ni sicer po lokalih tistega življenja, kakor smo ga navajeni iz prvih predpustov po letu 1920, vendar je toliko spremembe, da lahko na prvi pogled spoznamo, da smo v predpustu. Če v mišerem drugem, vidimo predpustno dobo v krofih, ki jih po kavarnah prinašajo h kavi, kakor prej kifelijce ali soljence.

Zadnja sobota in večerajšnja nedelja sta bili zadnji v predpustnem času. Sobote in nedelje so že same na sebi živahnije, kakor ostali dnevi ali — bolj rečeno — večeri, a sinoči ter predsinocnjim je bilo še posebno živahno. Izza pouličnih in podulničnih gostiln so bolj kakor sicer hreščale harmonike, iz beznic se je bolj kakor sicer slišalo zaglednjo »petje«, že v ranih večernih urah si lahko v soboto naletel na opotekajoče se postave; povsod ista slika; danes je sobota, pustna sobota — Ljubljana piše...

Za to predpustno dobo so poskrbeli za posebno razpoloženje lastniki lokalov tudi z opremo in dekoracijo. S strovom, ki so bili prej navadno goli, so zabingljale papirnate figurice, dolgi spleteni trakovi so prepleli vse strop in zamrežili celo električne žarnice. In ko v takih lokalih violinski lok zdrsi po strunah ter jih poboža, da vztrpetajo, sprelete zvoki glasbe kakor mrvljivci tudi živce gostov, da vztrpetajo kakor strune; gosti se začno dvigati, vse se vala na sredjo dvorane, na plešiče,

kjer nastane gneča — en sam klopčič plesalcev in plesalk, ki v ritmu godbe in drsajočih stopal iščejo — mestnega razvedrila. K razpoloženju mora pripetati svoje tudi razsvetljava: svetle električne žarnice ugasnejo, nad dvorano pa vztrpetajo zatemnjena, barvasta luč, v katere sijaju postane bela damska toaletna plavkasta, barvani lasje dobijo novo barvo, šminke pa postanejo nekako naravnije, ker ne udarjajo tako v oči in ker se v poltemi ne opaža, kako se barvila med plesom, ko se dame pote, tajajo od kože in dajejo obrazom podolgovate poteze.

Višek iznenadenja je pripravil svojim gostom Nebotičnik. Ni sicer nič novega, če se tam gori visoko nad Ljubljano zavrti na ozkem plešiču kakka ženska s pičilim kostumom, tudi ni nič posebnega, če prineseta med goste malo »ognja« temperamentni plesalec in plesalka; je pa tokrat v Nebotičniku posebnost v tradicijah, ki jih izvaja bolgarska štiričlanska družba. Nastopi, s kakršnimi so presenetili ljubljance štiri mladi Bolgari, presegajo vse cirkuške in druge atrakcije, ki smo jih kdaj videli v Ljubljani. Nastopajoči žanjejo seveda tudi temu premeren aplavz in tudi materijalen uspeh. Da med nastopajočimi nista dva mladoletnika (ki pa s svojo gibčnostjo ravno največ pripomoreta k pestrosti programa), bi mirno lahko zapisali, da je tak program vsekakor primernejši od onega, ki se neprestano vrsti po naših lokalih, kjer vedno in vedno gledamo lahko samo ženske, samo v drugih kostumih in v drugih variantah.

Zborovanje diplomiranih tehnikov

Ljubljana, 8. februarja.

V beli unionski dvorani je bil večeraj dopoldne občni zbor stanovske organizacije diplomiranih tehnikov. Vodil ga je predsednik Janez Brilli, ki je po uvodnem pozdravu podal obširno predsedniško poročilo, iz katerega je predvsem razvidno, kako narašča število brezposelnih tehnikov in kako bo treba v tem oziru ukreniti kaj za zboljšanje razmer. Ostali del poročila se je nanašal na organizacijo, njeno članstvo ter njeno obično ter uspešno delovanje. Ravno tako je bilo tudi tajniško poročilo, ki ga je podal Ivo Golič, dokaz velike živahnosti, ki vlada v društvenem delovanju. Po blagajniškem poročilu, ki ga je prečital predsednik Brilli, so sledile volitve, pri katerih so bili izvoljeni: predsednik Janez Brilli, podpredsednik Stane Miklavčič, tajnik Marjan Kremžar, blagajnik Franc Kraigher, gospodar Valentin Kokalj, odborniki Pero Pavšič, Milan Mozetič, Anton Sluga, Mirko Luin, namestniki Ivan Bavčar, Ivan Golič, v nadzorstveni odbor pa Jože Senk, Lojze Krulc in Stane Premru.

Zborovalci so med drugim sprejeli tudi posebno resolucijo, v kateri obravnavajo vsa svoja najbolj pereča strokovna vprašanja in ki jo bodo predložili pristojnim oblastem.

Dve nočni tatvini

Ljubljana, 8. februarja.

Predpustno razpoloženje sta izrabila danes ponoči dva tatova, ki sta si privoščila dve izločbeni okni. Verjetno je, da je izvršila obe tatvini ena in ista roka. Prva tatvina je bila izvršena v neko izločbeno okno v Kolodvorski ulici. Tu so storilci odnesli par čevljev, več stvari pa je izginilo iz izločbenega okna trgovca Flaša na Tyrševi cesti. To okno je obrnjeno na dvorišče, kjer je storilec lahko neopaženo opravil svoje delo. Tatvino so v obeh primerih opazili šele danes zjutraj.

Kozolec in pod pogorela

Moravče, 8. februarja.

Pred nekaj večeri se je okrog 7 nenadno oglašil rog, ki je klical gasilce na požrtvovalno delo. Ljudje so preplašeni hiteli iz hiš, ker so se v zarenu plamenov že belile moravške hiše. Gorel je Lisičkov kozolec, stoeč nekoliko nižje pod vasjo; pa je bilo le nevarno, da bi veter ne zanesel isker na bližnje strehe. Razen kozolca je pogorel tudi leseni skednji, kjer je bila spravljena krma. Nevarnost, da bi se požar razširil na druga poslopja, pa

Filmi

Ki jih velja videti ... ali ne videti

»Ugrabljenec« (Kino Sloga). Nekaka komedija, ki izpopolnjuje pustni program. Dejanje je preprosto skonstruirano, da ima nekaj res komičnih scen, pa nič razburljivo. Takega značaja ni niti doživljaj hčerke imenitne rodbine, ki jo razočara nezvestoba njene matere do očeta, da pobegne od doma in s tem neposredno izpametuje svojo mater. Okrog tega dogodka se suka vse dejanje. To je tudi zrna, ki ga je treba šteti filmu v dobro. Sicer pa lahka zabava ob svojem času.

»Vraže deklet« (Kino Matica). Tudi to je film, ki nosi v sebi vse dobre in slabe strani dunajske komedije. Ima pa za nas to prednost, da se vse dejanje odigrava v Dubrovniku in da je dejansko večji del filma tam tudi posnet. V niz slikovitosti Dubrovnik in okolice so vpletene nekateri narodni običaji, narodne noše, kolo itd. Vsekakor dostojna in lepa propaganda za lepote našega Jadrana. Zraven pa nekaj šale in prav toliko smeha.

Iz Dravske doline

V Vašem cenj. listu smo nedavno čitali, kako je g. prosvetni minister zaradi interpelacije nekoga g. Doberška iz Prevalj skorjo omedlel. »No, vendar enkrat se imenuje tudi častivedro ime gosp. poslanca K. Doberška.« je vzkljikal neki radovednež, ki se je udeležil Doberškovega shoda pred znanimi in zgodovinskimi Jevtičevimi volitvami pred približno dvema letoma. Takrat je objubil g. Doberšek, da nas bo kot poslanec večkrat obiskal ter nam sporočil o svojem delovanju v skupščini za kmeta, delavca itd. Da bi si zapomnili, kdo je g. Doberšek, nam je zapustil precejšnjo naklado volilnih letakov z velikim naslovnim vprašanjem: Kdo je Karel Doberšek? Če je to uganka, potem še do danes ni rešena, kajti o g. Doberšku še danes veljajo besede: »Ali njega od nikoder nič!« Ko bi nam vsaj sliko poslal po tistih redkih JNS-arjih, ki še hodijo k njem po strošci! Med temi je tudi g. Janko Gačnik, ki ga poznamo od vseh strani. Saj pravimo: Gliha vkup štrila — kajne g. poslanec? Vaša interpelacija je storila isto delo, kakor ga stori pepelnica: Razkriška ljudi. — S tem pa ni rečeno, da se g. Doberšek ne bi udeleževal, ...

Mlad apaški poglavar aretiran

Ljubljana, 8. februarja.

V kamniške sodne zapore so domžalski orožniki pripeljali mladega, že za vlomilske podvige specializiranega in izučnega L. Sotoviška, ki je star okoli 25 let in doma iz brežiške okolice. Pošteno delo mu smrdi že več kilometrov daleč. Čeprav mlad, je že postal nekaj glavar apaških vlomilcev. Njegova družba je lani vlamljala po deželi, v mestu in okolici. Pred malim kazenskim senatom je bilo 9 članov Sotoviške družbe sojenih na večje in manjše zaporne kazni. V decembru je ta družba večidel zapustila ljubljanske sodne zapore. Takoj so šli ti mladi apaši na svoje tatiške in vlomilske posele. Tudi Sotovišek, ki se je prav elegantno oblekel, je zašel voziti svojevrstno življenje. Potikal se je po okolici in ogledoval okrog po primernem kraju za vlom. Na Svetično je prišel že dopolne v Jarše, tam si je ogledal gostilno Angele Borštnarjeve. Naročil je samo eno šilce.

Zvečer je vladala prava tišina v gostilni. Sedel so tam trije bratje Skofci. Vrtač se je navaden pogovor o domačih zadevah. Kar naenkrat je gošpodinja vzkljikalila:

»Slišite ropot? Tatovi so pod streho!«

»Ah! Mačka praskale so se bratje norčevali. Ropot se je ponavljal. Tudi bratom Skofcem se je čudno zadelo.« Pojdimo pogledat gori! Mogoče je res tat,« so pripomnili. Odsli so gori po stopnjicah. Na hodniku so opazili človeka, ki se je v prvega zagnal z vso silo, ga podrl navzdol po 6 m visokih stopnjicah in vsi so zleteli dol. Neznani človek jo je skušal popahati, toda eden bratov ga je prijel in se ga oklenil. Druga dva brata sta se pobrala in z združenimi močmi so elegantnega gošpoda prijeli, ga zvezali in zaprli. Bil je velikanski hrup. O dogodku so hitro obvestili domžalske orožnike. Ti so kmalu dognali in ugotovili, da je neznanec drzen vlomilec Sotovešek. Pri njem so našli velik šop vitrihov in železen drog, s katerim je skušal dvigniti vrata v posebno sobo, kjer bi lahko dobil velik plen v gotovini in razne dragocenosti.

Orožniki so ga po ugotovitvi dejanskega stanu in po zaslišanju prvič odvedli na orožniško postajo v Domžale in nato v Kamnik. Proti njemu je za enkrat uvedena kazenska preiskava zaradi poskušanja vlama. Iz Kamnika, kjer se sedaj vodijo nadaljnje poizvedbe o Sotoviških drugih tatvinah, bo zadeva izročena ljubljanskemu okrožnemu sodišču, kjer bo mladi glavar apašev dajal odgovor pred malim kazenskim senatom.

Kmetijska družba - oživljena

Ljubljana, 8. februarja.

Po svej Sloveniji poznajo Kmetijsko družbo, ki naj bi v smislu svojih pravil delala za dobrobit našega kmetijskega podeželja. Leta 1932 je ta Kmetijska družba na svojem občnem zboru sklenila, da se družba razide, vse njeno premoženje pa da se prenese na novo osnovano društvo s istim imenom in le s to razliko, da je bilo novo društvo zadruga, ki ji je bil na čelu kakor pri prejšnjem društvu tudi še naprej Oton Detela, veleposestnik iz Predvdora. Podpredsednik v novi zadrugi je bil dr. Kovačič, posestnik iz Krčevine pri Mariboru, drugi podpredsednik pa ravnatelj »Ekonombe« Anton Soršak. V izvršnem odboru so bili Ivan Deu, posestnik iz Mokronoga, Franc Hočevar, posestnik v Strugah, Milan Mravljje, nar. poslanec v Ljubljani, Petovar Lovro, posestnik v Ivanjokovih, Senica Vilko, posestnik v Žalcu ter Urek Ivan, posestnik v Globokem. Med člani ostalega odbora pa so med drugim bili Ivan Pucelj, senator v Vel. Laščah, Avsec Ivan iz Votare, Ažman Ivan iz Hraš, Glažer Josko iz Kapelje, Kilar Štefan iz Puconcev, Koman Albin iz Vižmarji, Križnik Alojzij iz Konjic, Jožef Rauter iz Kamnika, Verbič Josip iz Vrhniče itd. V nadzorovnem odboru pa se med drugim bili: ing. Terzan iz Ruš, Sancin Ivo iz Ljubljane, dr. Spiller-Muys iz Ljubljane in drugi.

Lansko leto je banska uprava imenovala posebno komisijo, ki je revidirala poslovanje te zadruge, kakor tudi poslovanje prejšnjega društva.

Je bila kmalu odstranjena, ker so gasilci s pomočjo hidrantov ogneti takoj pogasili Sodijo, da sta zžgala dva postopača, ki sta baje na kozolcu prenočevala.

Komisija je med drugim ugotovila, da so bili na občnem zboru z dne 8. junija 1932 storjeni sklepi doseženi proti pravilom in da je ravno tako bil proti pravilom dosežen tudi sklep o prenosu premoženja prejšnje Kmetijske družbe na novo ustanovljeno zadrugo. Na podlagi obširnega poročila, ki ga je komisija predložila upravi ljubljanske policije, je upravniki policije dr. Lovro Hacin izdal odlok, s katerim so razveljavljeni vsi sklepi, sprejeti na občnem zboru dne 8. junija 1932, med njimi torej tudi sklep o razidu prejšnje Kmetijske družbe in o prenosu društvenega premoženja na novo ustanovljeno zadrugo. Na ta način je staro društvo zopet oživljeno in bo moralo imeti nov občni zbor. Proti odloku policije je dopustna pritožba na bansko upravo.

Akademsko prvenstvo preloženo

Državno smučarsko prvenstvo jugoslovanskih univerz, ki bi se moralo začeti prihodnji četrtlek, dne 11. t. m. s tekomo na 12 km na Rakitini, je zaradi neugodnih snežnih razmer preloženo na nedoločil čas. Drugi del akademskega prvenstva (alpska kombinacija združena z mednarodnimi akademskimi tekmami) se pa vrši nepreklicno dne 11. in 12. marca t. l. na Ročci. Prireditelj akademski športni klub je povabil na te mednarodne tekme devet držav (CSR, Poljsko, Avstrijo, Italijo, Švico, Francijo, Nemčijo, Rumunijo), vprašanje pa je, koliko se mu jih bo odzvalo. Doslej so pritrilidni odgovorili samo Čehoslovaki, dočim prireditelj z gotovostjo računa še na Avstrijce in Italijane.

Kulturni koledar

Matija Majar Ziljski

7. februarja 1809 se je rodil v Goritah v Ziljski dolini narodopisec, jezikoslovec in narodni buditelj Matija Majar Ziljski. — Pri očetu krojaču se je naučil branja, z 12 letom je stopil v normalno v Celovcu, pozneje v gimnazijo, ki jo je dočrtil leta 1831. Po končanem liceju v Gradcu je stopil v celovško bogoslovje, kjer je bil 1836 ordiniran. — Kaplanoval je po raznih krajih Koroške, dokler ni dobil gorjanske župnije v Ziljski dolini, kjer je ostal do 1870. L. 1883 je odšel v Prago, kjer je tudi 31. julija 1892 umrl. — Čeprav je bil že v mladih dneh navdušen za slovenščino, ga je vendar šele Sloveček kot spiritualni semenišča uvedel v literarno delovanje. Za njega je prevedel tudi Kr. Smida. V teh letih je imel tudi tesnejše stike z Vrazom in je za njega nabiral narodne pesmi in pisal za »Kolo«. Leta 1844 je začel pisati tudi v »Novice« (Nekaj od Slovencev). Narodna pesem mu je bila po načelu romantičnega vrhunec estetskega ustvarjanja. Leta 1852 je izdal cerkvene narodne pesmi v Pesmarici cerkveni. — Leta 1867 je bil v Moskvi na etnografski razstavi. V svojih narodopisnih razpravah je dostikrat zašel predaleč. Ljubezen do Slovanov ga je omanila tako, da je slovanske narodne običaje spravljal v zvezo z antičnimi običaji in slovansko slavno preteklost dokazoval z citati Homerja, Vergila itd. Toda poleg narodopisnih stvari je pisal v Novice, Slovenijo, Drobilnice, Slovensko čelo, kjer se je posebno zavzemal za pravice slovanskega jezika. — Toda njegovo glavno delo je branitev ilirskega in vseslovenskega jezikovno-kulturne vzajemnosti. — V tej smeri je na njega vplival predvsem Vraz in Kollár. V knjigi Pravila kako izobraževati ilirsko narečje in v obče slovenski jezik (Lj. 1848) je razložil svojo teorijo etapljanja. Čeprav je videl, da v praksi ni mogoče vsega uresničiti, je vendar napisal v tej smeri precej stvari, ki pa nimajo nobene pozitivne vrednosti. — Njegove ideje za federalitvo ureditev Avstrije, za »slovensko kraljestvo« so izredno simpatične. — Matija Majar je tip skrajnega slovanskega idealista in požrtvovalnega narodnega delavca.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, ponedeljek, 8. februarja: Janez Mat. Jutri: Pust.

Nočno službo imajo lekarne: Mr. Levstek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komolar, Vič, Tržaška cesta.

Drama: »Repoštev«.

Opera: Zaprt.

Kino Union: »Petrograjski slavček«.

Kino Sloga: »Ugrabljenec«.

Kino Matica: »Vražje dekle«.

KINO UNION
TEL. 22-21
Danes poslednjič!

Petrograjski slavček
Marita Cebotari in Svetislav Petrović
Film poln razkošja, lepe glasbe in očarljivih pesmi.

SLOGA
TEL. 27-30
Vesela muzikalna komedija Geze v. Bolwaryja

Ugrabljenje
Gustav Froelich in Marieluise Claudius

MATICA
TEL. 21-24
Vesela muzikalna igra

Vražje dekle
Rossi Csikos, Tibor v. Helmsy Fritz Imhoff, najlepši posnetki iz Dubrovniča in okolice, divno dalmatinske noše in narodni plesii

Predstave ob 16.19.21.24.27.30. urih

Klub železničarjev J. R. Z. Ljubljana obvešča svoje članstvo in klube s proge, da ima klub svoje prostore v Kolodvorski ulici 26 na dvorišču. Tam se dajejo potrebne informacije in se tudi vrši vpis v klub J. R. Z.

Gospa Petronela Foerster, vdova po pokojnem komponistu in vodji stolnega kora, je darovala ob priliki svoje 90. letnice za ljubljanske reveže 200 Din. Za velikodušen dar iskrena hvala.

Jugoslovanski Touring klub, podružnica Ljubljana, obvešča vse člane, da se vrši letni redni občni zbor dne 10. t. m. ob 20. zvečer v hotelu Miklič. V primeru nesklepnosti se vrši pol ure kasneje ob vsaki udeležbi. Prosi se za polnoštevilno udeležbo. Jugoslovanski Touring klub, podružnica Ljubljana.

Dr. Lavo Cermelj bo predaval o temi »Rudjer Bošković kot predhodnik Einsteina«. Pokazal nam bo genialnega Dubrovničana, profesorja jezuitskega kolegija v Neaplju, polihistorja in diplomata, ki se je živahno udeleževal na vseh poljih znanosti ter danje dobe. Predavanje se vrši pod okriljem Prilagoditvenega društva v ponedeljek 8. t. m. ob 18 v predavalnici mineraloškega instituta na univerzi. Vstopnina 2 din, za dijake 1 din.

Skladatelj Emil Adamič je znal sijajno prirediti razne narodne motive ter jih deloma porabil v svojih skladbah. Znano plesno pesem »Potrkan ples« je tudi obdelal v obliki Scherza za veliki orkester. To delo se bo med drugim izvajalo na koncertu v petek, dne 12. t. m. v veliki filharmonični dvorani, ki prinaša izključno le Adamičeva dela. Poleg del, ki bodo zastopana na tem koncertu, ima Adamič še več drugih del za orkester, med njimi tudi fantazijo na koroške narodne pesmi, s katero je zaključil svoje glasbeno delovanje v čast našega naroda. Opozarjamo na ta koncert. Vstopnice se dobe v knjigarni Glasbene Matice.

Ljubljansko gledališče
Drama, Začetek ob 20. uri.
Ponedeljek, 8. februarja: Zaprt.
Torek, 9. februarja ob 15. uri: »Repoštev« Di-
jaška predstava. Cene od 14 do 2 Din.

OPERA Začetek ob 20. uri.
Ponedeljek, 8. februarja: Zaprt.
Torek, 9. februarja: »Navihanka«. Izven.

Razprava o načrtu zakona za telesno vzgojo

Belgrad, 7. febr. Danes se je vršila v Belgradu konferenca predstavnikov našega športnega življenja. Konferenca se je vršila v ministrstvu za telesno vzgojo, ki so ji prisostvovali vsi delegati jugoslovanskih športnih zvez, po številu 18, poleg teh pa še ves olimpijski odbor. Za konferenco je vladalo med športnimi krogi izredno zanimanje, kar je bilo znano stališče vseh delegatov napram novemu načrtu ministrstva za telesno vzgojo. Vsi delegati so namreč na svojem sestanku že preje odklonili v celoti ta načrt ministrstva, ki po njihovem mnenju preveč posega v avtonomijo športa v Jugoslaviji.

Konferenco je otvoril minister dr. Rogič, ki je v svojem uvodnem govoru najprej omenil, da se mu zdi napačno, da so vsi delegati napram načrtu novega zakona zavzeli odklonilno stališče in da so na zagrebški konferenci javno izpovedali, da ta novi načrt ne smatrajo za dober. Minister je nadaljeval, da ta novi načrt še ni postal zakon in da je napačno, da se je v Zagrebu razpravljalo o tem, da boče novi zakon uničiti avtonomijo našega športa in da ima ta novi načrt nekatere fašistične cilje. Minister je to popolnoma zanikal in izjavil, da je današnja konferenca namenjena samo razpravljanju o tem novem načrtu in prosti posamezne delegate, naj povedo o tem novem načrtu svoji misli. Pač pa smatra minister g. dr. Rogič, da je nujno, da dobi ministrstvo za telesno vzgojo malo večji vpliv na športno življenje v Jugoslaviji.

Za ministrom g. dr. Rogičem je kot prvi govoril Hrvoje Macanovič v imenu olimpijskega odbora ter je izjavil, da ta novi načrt ukinja vso dosedanja avtonomijo. Čeprav so v tem načrtu stvari, ki bi našemu športu mnogo koristile, kot n. pr. osvoboditev prehodnih športnih taks in davčnin, dalje da bi srednješolski mogli postati člani vseh športnih klubov in to da bi dobili posamezni športni klub, ki potujejo z železnico na kakke tekme popust, ima vendar ta novi načrt mnogo negativnih potoz. V prvi vrsti preprečuje športnim zvezam, da odločijo same celo o strokovnih stvareh in da na svojih skupščinah ne morejo definitivno odločati, ker morajo imeti vsi ti zaključki odobrenje ministrstva za telesno vzgojo. Dalje smatra govornik, da ni primerno in niti v skladu z mednarodnimi športnimi pravili, da minister sam določa člane v olimpijskem odboru. Skratka je govornik smatral, da bodo športne zveze s tem novim predlogom izgubile vse dosedanje pravice, pridobile pa ne bodo ničesar.

V imenu jugoslovanske nogometne zveze je govoril g. dr. Kosta Hadži, ki je pravtako kritiziral ta novi načrt. Govornik je smatral, da bi tudi šport-

ne organizacije morale tako kot druge organizacije biti podrejene občin državljskim predpisom. Zlasti je kritiziral ono odločbo v novem načrtu, s katero ima ministrstvo pravico kaznovati posamezne funkcionarje društev in igralcev in da proti tej kazni nima nihče pravice pritožbe in navaja, da se smejo celo državni uradniki pritožiti na državni svet, dočim bi bila možnost kakke pritožbe športnih delavcev s tem novim načrtom popolnoma odvzeta. Dr. Hadži je v svojem govoru javil, da je nespremenljivo, da bi smel minister kaznovati športne delavce izven delokroga njihovih skupščin. Predlagal je, da se ta njegov predlog da vsem športnim zvezam, da ga proučijo in da napravijo sporazumno z ministrstvom za telesno vzgojo in vladno nov načrt, ki bo sprejemljiv.

Kot delegati Zveze planinskih društev se je g. dr. Pretnar popolnoma pridružil izvajanjem svojega predgovornika. Za njim je govoril dr. Oton Gavrančič, ki je izjavil, da ta novi načrt ni dosleden in je zahteval, da se izpremenijo nekatere točke, zlasti to, da sokolstvo ne bi spadalo pod ta novi načrt zakona o telesni vzgoji.

Nato so govorili še drugi delegati kot dr. Dobrin v imenu olimpijskega odbora, dr. Mlinarič, dr. Čop v imenu teniške zveze, dr. Drago Marušič v imenu Zimskošportne zveze. Od vseh športnih zvez, ki so včlanjene v Zvezi športnih zvez, je edini dr. Tritsch zastopal stališče, naj se razpravlja o posamezih paragrafih tega novega načrta, ne pa, da bi se ta novi načrt naredil znova.

Isto stališče je zastopal načelnik ministrstva za telesno vzgojo dr. Aradič, ki je prav tako predlagal, naj se novi načrt ne zavrne v celoti, ampak naj se razpravlja samo v posameznih paragrafih.

Delegati športnih zvez so izjavili, da za enkrat ne morejo govoriti o misljenju posameznih športnih zvez, ampak, da je to za enkrat le njihova osebna kritika. Po nadaljnjem razpravljanju v posameznih paragrafih zakona je bilo predlagano, naj se ustanovi poseben redakcijski odbor, ki naj se sestane v roku 14 dni in ki naj razpravlja o tem novem načrtu, med tem pa bojo posamezne športne zveze napravile nov načrt in stavile svoje pripombe. Ta redakcijski odbor naj bi pa na temelju podatkov, ki bi jih dobil od športnih zvez napravil nov načrt, ki bi ga vlada tudi odobrila. V redakcijskem odboru so dr. Mohor, dr. Pavlin iz Ljubljane, Macanovič, dr. Gavrančič iz Zagreba, dr. Hadži in general Giukič. Tako se je torej dosežilo, da bodo športne zveze stavile svoje predloge in da bo na temelju tega nastavljen nov zakonski predlog. Konferenca je bila zaključena okoli 3 popoldne.

Metlika

Metlika, 7. februarja.

Čez sedem let pride vse na dan! Ta narodni pogovor se je uresničil te dni v bližnji okolici Metlike. Pred več leti je bilo ukradenih posestniku Kokalju Jožetu iz Trnovca par volov, ki so tehtali okrog 1400 kg. Voli so imeli takrat popolnoma drugo ceno kakor pa danes, in je Kokalj sam, ki ni posebno premožen, v najtežjih časih z veliko težavo preživljal in šolal svojo številno družino in se tudi zadolžil, da je prišel do novih volov.

Vse iskanje za ukradenimi volmi je ostalo brezuspešno. »Čez dolgih sedem let« pa je povedal Mušič Jože, sedaj čevljar na Trnovcu, da je on videl, kako je neki posestnik iz Trnovca pred leti ponoči odpeljal Kokaljeve vole, on sam pa se je skrnil v grmovju, da mu tat kaj ne naredi. Iz strahu, da mu kaj ne naredijo, je ves ta čas molčal.

Osumljenec je kmalu potem odpotoval v Ameriko, kjer je še danes.

Ukradeni voli so bili odpeljani v Žumberak, meniali več gospodarjev in končno prišli v klanovico. Zadevo ima sedaj v rokah okrožno sodišče v Novem mestu in bomo o rezultatu še poročali.

Vinarski tečaj v Metliki, 20. marca bo otvoritev vinarskega tečaja v Metliki. Tečaj je razdeljen v dva dela tako, da se bodo udeleženci spoznali s spomladanskim in jesenskim delom. V tečaj bo sprejetih 20 fantov in sicer iz vsake vasi po dva.

Smreka je udrla v hišo

Maribor, 7. februarja.

V Zgor. Boču pri Selnici ob Dravi se je včeraj pripetila neuvadna nesreča, ki bi bila skoraj usodna za deset člansko družino. Na strmih hribu nad hišo, v kateri stanuje najemnik Ludvik Knaus s svojo ženo in osmim otroci, so podirali dvrvi smreke ter jih po drči spuščali v dolino. Drče so sedaj zledenele ter drve po njih hodi z bliskovito naglico. Pri tem spuščanju je debel, 13 metrov dolg smrekov hloed dobil tako hitrost, da ga je ni koncu drče zagnalo kakor puščico dalje po zraku ter ga treščilo v Knausovo hišo. Udaril je najprej v plot ter ga je podril, nato pa je priletel v steno hiše ter jo gladko prebil. Domáci so bili takrat vsi v hiši, ki se je pod silnim udarcem stresla ter so mislili, da se jim bo vse skupaj sesulo nad glavo. K sreči je poprej že plot in potem še stena omilila silo udarca, da je hloed občil prav pred posteljo, v kateri sta ležala oba najmlajša Knausova otroka.

Mariborsko gledališče

Ponedeljek, 8. februarja: Zaprt.
Torek, 9. februarja ob 20: »DR«.

V mariborskem gledališču pripravlja režiser Peter Malec učinkovito ljudsko igro »Čevljari Anton Kite«, kjer nam mladi avstrijski poet in dramatik Ortner, ki je znan v literarnem svetu predvsem po svoji dramatični legendi o »Čudežnem Tobiju«, z veliko ljubeznijo in hkrati neusmiljeno riše in kaže nemško alpsko življenje z vsemi njenimi žalostnimi in veselimi dogodki ter njih originalnimi tipi, kjer je Ortner pravi mojster. Še posebej velja omeniti, da je to delo krepko in barvito pretil v naš jezik dr. Miha Smalec, kar bo nedvomno gotovo velika novost in privlačnost za naše gledališče. Glavni vlogi igraja g. P. Kovič in gđ. C. Kraljeva, kar obeta gotovo velik uspeh.

Zatem pa bo začel glavni režiser Jože Kovič s pripravami za slovit Shawovo dramo »Sveta Ivanca«, ki je doživela pred leti z Elizabeto Bergnerjevo in pravzdaj z Pavlo Wessely v Berlinu in na Dunaju naravnost triumfalne uspehe. — Kot prva opera bo uprizorjena izvorna Rasbergerjeva opera »Rdeči nagljie«, ki bo ob enem tudi 35letni jubilej avtorjevega delovanja pri gledališču. Vsekakor lep in zanimiv program v teh mesecih v mariborskem gledališču.

Od tu in tam

Dajalci krvi v Zagreb so se organizirali. Se do nedavnega so bili ti ljudje gostje ceste in zaslužili nekaj le takrat, kadar so dali svojo kri. Prvo se jih je spomnilo časopisje, vendar pa je imel ta apel kaj malo odmeva v javnosti. Eden redkih, ki se jih je usmili, je bil neki gostilničar, ki jim je dal na razpolago eno sobo in zraven telefon. Tu so se dajalci krvi potem zbirali, da so mogli biti vsak trenutek na razpolago bolnišnici. Drugi pa je bil neki univerzitetni uradnik, ki je organiziral vse priprave za ustanovitev društva dajalcev krvi. Društvo bo imelo to nalogo, da se bo borilo za fond, iz katerega naj bi se plačevali honorarji za vsako dajatev krvi in za prostore, v katerih se bodo ti ljudje zbirali.

Goljufi in žepni tatovi, ki stolujejo večinoma v Zagrebu, najdejo vedno kak nov trik. Trik z izgubljenimi listnicami ljudi že precej dobro poznajo. Pred dnevi sta dva mlada prevejanca na ulici srečala nekega gospoda in mu ponujala za 40 dinarjev v nakup zavitek, v katerem naj bi bilo angleško suknjo. Gospod se je z nasmevom obrnil od njiju, vendar pa ga je skušnjava premamila, da se je začel z neznančema pogajati. Glavni dobiček bi bil za 40 dinarjev dobil prvostavno blago za obleko. Kupčija je bila sklenjena, gospod je odnesel blago domov. Bil pa je zelo razočaran, ko je odvil zavitek in našel v njem le travo z rušo vred. Sram ga je bilo, da se je dal tako prevarati in zato o dogodku ni obvestil policije. Pač pa je policija za tak trik zvedela šele po nekem delavcu, ki je goljufoma nasedel na enak način.

Hrvatski kuzbojcniki so imeli včeraj v Zagrebu svoj občni zbor, ki je potekel v sivojstrnem ozračju. Vodil ga je namreč najstarejši član, ker sta predsednik in podpredsednik podala ostavki, drugi podpredsednik pa je odpotoval. Preden so začeli razpravljati o dnevnem redu, so nekaj ur razpravljali o tem, ali je imel stari odbor pravico sprejemati nove člane ali ne. Seveda so vsi posegli v debato, nakar so zborovanje zaključili s sklepom, da bodo o ločkah dnevnega reda razpravljali enkrat drugič.

Tolpe volkov so se zadnje dni pojavile v Bosanski Krajini. Napadajo kar cele vasi in pokoljejo na stotine ovac. Do sedaj sta znani tudi dve človeški žrtvi volkov. V planini Jablanika je delala večja skupina delavcev. Iznemada so jih napadli volkovi. Delavci bi se prav težko ubranili, če ne bi prav ta čas prišel od njih lovski čuvaj, ki je enega volka ubil, ostali pa so zbežali.

Strasen zločin je bil pred meseci izvršen v Rigici pri Somboru. Na posestvu najbogatejšega kmeta Antona Steina so živeli pod istim krovom oče s svojo ženo in njegov sin z mlado ženo. Nekega dne sta odšla oče in sin na polje in delala pozno v noč. Ko sta se pa vrnila domov, sta našla v hiši strašen prizor. Pri vratih je ležala razsekana njegova žena, zraven nje pa sinova žena. Na obeh se je dalo videti, da sta se pred morilecem branili. Sumnja je padla takoj na bivšega Steinovega slugo in njegovo ženo. Ta dva pa sta dosledno zanikala vse, česar so ju došli. 5 mesecev sta morala po nedolžnem presedeti v preiskovalnem zaporu, dokler ni preiskava prinesla na dan pravo senzacijo. Po odtisu čevlja, ki so ga našli ob žrtvah, so edaj ugotovili, da je bil morilec sam stari Stein. Mož je slišal, da so ljudje šušljali nečedne stvari o njegovem sinu in njegovi ženi, to je sinovi materi. Ljudje so vedeli povedati, da se je mati s sinom preveč zastopila. Starca je to potrljo, da je bil dalje časa oložen in potr. Nič pa ni znilo o tem, da veruje v govoric, ki so se širile v vasi. Zato je sklenil, da bo svojo in sinovo ženo spravil s sveta ter tako preprečil vse govoric. Tako je tudi naredil.

Zastopniki klubov železničarjev JRZ v Belgradu. Minuli mesec dne 22. in 23. so se mudili v Belgradu zastopniki klubov železničarjev JRZ iz Ljubljane in Maribora. Ob tej priliki so bili sprejeti od g. ministra dr. Korošca in so mu obrazložili vse težnje in potrebe slovenskih železničarjev z ozirom na predstoječi proračun.

Glede delavskega vprašanja, predvsem gradbene stroke, se je prosilo, da se zastavijo sile, da se z dosedanjio prakso zaposlitve osebja preneha in to tako v interesu službe same, kot v interesu osebja.

Naprosilo so g. ministra tudi, da bi omogočil, da nastavljen osebje napreduje v položajnih grupah, ker imamo veliko število osebja, ki ima izpolnjene vse zakonske pogoje za napredovanje, ni pa za to potrebnih mest in to radi preozkorskega odmerjanja mest, ki je značilno ravno v prometni ustanovi.

Mnogo doslužnih uslužbencev je bilo radi onemoglosti v službi predlaganih za upokojitev, upokojitev pa se ni izvedla, osebje je bilo službe razrešeno in čakala sedaj že po pol leta na upokojitev in ves ta čas ne dobiva niti aktivnih prejemkov niti pokojnine niti kakke akotacije na pokojnino, vsled česar je prepriščeno največji bedi in pomanjkanju. G. ministra se je naprosilo, da bi se za te ljudi zavzel in izposloval upokojitev, da bi na ta način prišli do svojih pravic.

Deputacija je bila sprejeta tudi od ministra dr. Kreka, ki mu je vsa ta vprašanja obrazložila in ga naprosila tudi za njegovo pomoč.

Istotako je sprejel deputacijo senator g. Smodej Franc, ki je obljubil, da se bo za vsa vprašanja na merodajnih mestih zavzel.

V Varaždinu so je ustrelil pred tedni neki namenečen trgovine z jajci Ehl. Strel pa ga ni zadel v srce, temveč nekaj milimetrov nižje. V bolnišnici so mu življenje ohranili, le krogle mu niso mogli potegniti ven. Mož je segel po revolverju zato, ker je iz blagajne izginilo 24.000 Din in je sum padel nanj. Ko pa je ozdravel, je začel sam zasledovati tatu Iskal je tako dolgo, da je res našel denar in tatu. Osušil je namreč nekega trgovskega javca in šel za njim na njegov dom blizu Križevcev. Odkopal je ves denar, ki ga je tatiš zakopal v zemljo, tatu samega pa izročil orožnikom.

V Somboru imajo velikega žndaka milijonarja Sandorja Falzoneja. Mož ima velik muzej, v katerem ima zbranih mnogo kraval, pip, rogov in korobačev. Za vsak primerek da velike denarje. Za neko pipo je dar kar kravo, za neki korobač pa 5000 Din. Poleg vsega tega pa je tako škop, da se brije brez mila. Samo zato, da si prilrarni denar za svoj muzej, za katerega je baje zmetal že več kakor milijon dinarjev. Svojo posteljo pa ima pod stropom.

Belgrad, 8. februarja. m. Iz Peči poročajo, da se je včeraj popoldne v Rugovski soteski odkrutila ogromna skala ter z višine 400 m zgrmela v dolino in zajezila reko Bistrico. Ta reka je skoro popolnoma zaprta in je nastalo precejšnje jezero. Skalo bodo morali razstreliti, ker bi prišlo v nasprotnem primeru do velikih potovdij in bi bilo ogroženo celo mesto Peč samo.

Putnikov koledar

za avtokar-izlete v letu 1937:

13.—15. februarja: Dunaj, svetovno prvenstvo v umetnem drsanju, hokej na ledu itd. 240 din.

28. februarja do 7. marca: Leipzig, Praga, Dunaj, obisk velikih mednarodnih vseleževj, 1000 din.

13.—14. marca: Planica, dan smuških poletov (prenočevanje na Bledu), 250 din.

25. marca do 3. aprila: Velika noč v Rimu (obisk večnega mesta preko Trsta, Benetk, Rimini, Pisa, Ference, Padova, Bologne itd.), 2400 din.

27.—30. marca: Velika noč v Benetkah, 900 din.

10.—21. aprila: Italijanska in francoska revijera: Venezia, Milano, Genova, Monte Carlo, San Remo, Monaco, Nice, Lago di Garda, Verona, Bolzano, Cortina d'Ampezzo, Dolomiti itd., 2800 din.

27. aprila do 11. maja: V Parizu na svetovno razstavo (preko Trsta, Padova, Milano, Genue, San Rema, Monte Carla, Nice, Toulona, Marseillea, Lyonsa in nazaj preko Strassbourga, Bassla, Zürich, Konstanze, Innsbrucka, Brennerja, Dolomitov itd.), 3900 din. Cena je upoštevana z aranžmanom.

Vsa potovanja se izvedejo v modernih, udobnih, hitrih in v zimskem času kurjenih avtokarjih. Sedeži so numerirani.

Vse informacije in prijave pri PUTNIKU, Maribor, Aleksandrova cesta 35, telefon 21-22. Zasi-
gurajte si čim prej mesta!

Licitacija za nabavo cepil

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani razpisuje na osnovi čl. 82 — 105 zakona o državnem računovodstvu licitacijo za c. 1500 litrov seruma za zaščitno (simultano) cepilne priščev proti rdečici. Ponudbe je staviti za 1 liter seruma, vključno ambalaza, zamotovanje, poštnino in prometni davek. Cepilo bo treba dostaviti na c. 35 mest v banovini v dozah od 50 do 300 ccm in sicer količine do 30 litrov najdalje 10 dni po naročilu, ostalo pa v 2 do 3 obrokih najkasneje do 15. maja 1937.

Licitacija se bo vršila 22. marca 1937 ob 11 v sobi št. 38/II nadstropje banske uprave v Knafljevi ulici št. 10 in sicer ustmeno ali pisмено. Ponudbe opremljene s predpisanimi kolkom v zapечатem ovitku z zunanjo označbo: »Ponudba za nabavo simultan seruma proti svinjski rdečici« se vpošljejo do dneva licitacije predsedniku licitacijske komisije v veterinarskem odesku banske uprave. Vsak ponudnik mora v ponudbi izjaviti, da os mu pogojji v celoti znani in da na nje pristaja.

To velja v prvi vrsti za vsa določila odloka ministrstva poljoprivrede, oddelena za veterinarstvo z dne 19. septembra 1936 Br. 56349/IV, ki je bil vsem serum zavodom neposredno dostavljen in pa na vse člene zakona oziroma pravilnika o državnem računovodstvu, ki se tičejo nabav iz javnih sredstev (čl. 82—105 zakona in členi 13, 29, 30, 31, 58, 60, III., IV., V., VI., VII. in IX. del pravilnika).

Najkasneje do 10. ure istega dne mora ponudnik pri blagajni finančnega oddelka kraljevske banske uprave položiti predpisano kavcijo v višini 5% skupne vrednosti ponudene nabave. Vložne knjižnice denarnih zavodov se praviloma ne sprejemajo za kavcijo. Dalje mora ponudnik predložiti predsedniku licitacijske komisije potrjeno Zbornice za trgovino, obrt in industrijo o združiteljski sposobnosti, potrdilo o poravnavi vseh zapadlih davkov, priznanico o položeni kavciji in končno potrdilo centralnega bakteriološkega zavoda o množini preiskane seruma, ki ga ima v zalogi in o številu imunitetnih edinic, ugotovljenih pri preiskavi, iz katerega se lahko zaključi, da bo zaščitna doba po uporabi tega seruma trajala vsaj 4 do 5 mesecev.

Potrebne količine kultur, ki jim cena ne sme biti višja kot 50 do 75 par za 1 dozo (pol ccm) morajo veterinarji brez izjeme naročiti pri istem zavodu, ki je izdelal cepilo in to na lastne stroške. Kraljevska banska uprava Dravske banovine.

Naročajte Slovenski dom!

Konec „Hudičevih otokov“

Nekega sivega hladnega zimskega jutra se je pomikala na pristaniški obali v Dieppu mala skupina kaznjencev, ki so bili namenjeni na daljno pot, da odslužijo svoj delež. Bilo jih je kakih dvajset, povezanih s težkimi okovi na rokah in nogah. V pristanišču je čakala nanje stara, že napol razbita ladja, ki je imela v svojem medkrovju železne kletke in ki jih bo skoraj odpeljala na severozapadno obal Južne Amerike. Nekaj fotografov, novinarjev in kinooperaterjev ima pripravljene svoje aparate, da bodo poslednjič ovekovečili te ugale, temne in zagrivene obraze, ki so postali znameniti vsak po svojem senzacijskem procesu. To je poslednja ločitev teh ljudi od svoje domovine, kajti sirena že tuli za odhod in »garde mobilne« s svojimi karabinkami je neizprosna.

Kaznenske kolonije in njihovi prebivalci

V tej koloni molčanja ne stopajo morda kaki uporni kmetje ali študentje, ki so pripravljali socialne preobrate, kot je bilo to v caristični Rusiji, ko so odhajali v Sibirijo. To so ljudje, ki so v svoji nizkotnosti in propalosti zagrešili najtežje zločine in katerih obsodba ni usoda ni nič drugega, kot počasna nekrvava smrt. Vsi ti ponižanci prav dobro vedo, kaj jih čaka: trdo delo pod žgočim tropskim nebom in njihovo upanje je le eno samo: beg. Pa še to je negotovo, kajti mnogim, ki so se smatrali že za rešene, je kroglja iz pušnikove puške končala to bedno življenje. V petih letih jih bo gotovo polovica že mrtvih. Oni redki pa, ki bodo kazni prestali, bodo morali še prav toliko časa ostati v koloniji. Njihova usoda je morda še težja, kot pa ona navadnih kaznjencev, kajti taki ljudje skoraj ne morejo najti dela. Vsi ti odpušteni kaznjenci veljajo kot nevarni ljudje, ki delajo še manj in slabše kot najslabši delavci.

Na smrt!

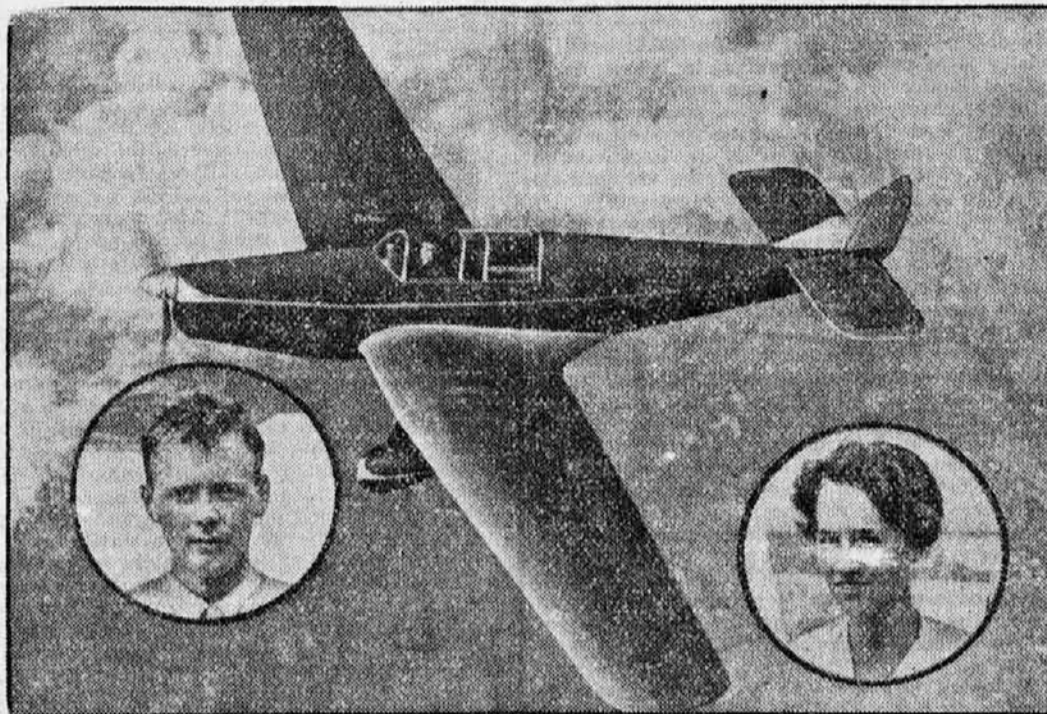
V romanskih deželah izvajajo obsodbo z največjo strogostjo. Veliki pariški procesi, pri katerih so znani odvetniki porotnike ganiti do solz in jih pripravili celo tako daleč, da so obdolženca, ki mu je bila krivda dokazana, celo oprostili, so postavili romanska sodišča v čisto napačno luč. To veliko popustljivost pa so porotniki poznali samo pri kakih res težkih ljubavnih dramah. Oprostili so ženo, ki je ustrelila moža, ker jo je varal. Prav tako so popustljivi pri obsodbi, kadar gre za kake velike finančne skandale, ki jih je Francija vedno imela. Pri tem pa je vedno igralo veliko vlogo politično ozadje, čeprav je bila ljudska sodba ravno glede teh ljudi najostrejša in je take oprostive vzela na znanje z velikim nezadovoljstvom.

Kadar pa je zločinca zagrešil kak težak in ogaben zločin, tedaj je francosko ljudstvo zahtevalo od sodišča najhujšo kazen z vso neizprosnostjo. Nešteto krat se je dogodilo, da je razjarjena množica obkolila voz, v katerem so peljali obdolženca pred sodišče in nujno zahtevala smrtno kazen. V mnogih primerih je moralo nastopiti vojaštvo, da je obdolženca rešilo pred razburjeno maso, ki je hotela zločinca linčati, še predno bi bil obsodjen. Kadar je francoski narod zahteval kazen, takrat ni bilo prostora za milost.

Proti pregnanstvu kaznjencev v Bagno na Guayani, ki je bilo uvedeno že leta 1854., pa se je za-

čelo zlasti v zadnjem času vedno bolj in bolj nastopati. V ostrih polemičnih člankih so začeli nastopati zagovorniki teh olajšav in prid kaznjencem in zatrjevati, da pomen in smisel kazni daleč presega mejo. Kazen je za zločinca le radi tega, da se očuvajo ljudje pred njimi, ne sme pa biti nečloveška. Pri svojih opazovanjih je dr. Rousseau ugotovil, da so vsi ti pregnanci zapisani dokončnemu propadu, ker nimajo nobene možnosti, da bi se vrnil nazaj. Za 62 odstotkov pomeni to pregnanstvo pravo Sodomo. On zagovarja stališče, da se mora dati kaznjencu možnost da se poboljša, če-tudi je ta možnost še tako majhna in da ni prav to popolnoma izključiti.

K vsemu temu pa se je pridružilo javno mnenje, ker se je izreklo nekaj napačnih sodb, pa so bili nekateri pregnanci na Guayano, čeprav niso nič zagrešili. Dr. Marchaux je pisal o nekem pregnancu, ki je bil nedolžen toda vendar pregnan. V nekaj letih se je izkazala njegova nedolžnost in je bil izpuščen toda prepozno: v nekaj letih je

Lindbergovo letalo, s katerim je ta slavni letalec letel z angleškega pristanišča Lympne v Egipt. V krogih Lindberg in njegova žena.

postal slep in popolnoma bolan. Pa tudi z ozirom na kolonialno politiko je bil »Hudičev otok« veliko blaginjsko breme francoske države. Treba je vzdrževati ves upravni aparat, kar je pa pomenilo zelo velik izdatek. Vsi tamkajšnji uradniki in pazniki so zahtevali za svoje delo velikanske plače radi obupnega podnebnja, ker ga nihče ni mogel držati več kot nekaj let. Delo kaznjencev je pa tako minimalno, da ni nikakor sorazmerno z nečloveškim trpljenjem.

Zato je naletel ukrep francoskega pravosodnega ministrstva, ki je bil pred kratkim izdan, da bo

še v letošnjem letu odpravil pregnanstvo na »Hudičeve otoke«, povsod na najtoplejši sprejem. Dosedanjí pregnanci bodo ostali tam kjer so, ker si francoska vlada ne upa prevzeti odgovornosti zato, da bi jim dovolila povratek. Ker pa v petih letih umrje vsak drugi pregnanec, bo potem v desetih letih otok prazen. V bodoče bodo vse kaznjence zaprli v Franciji v posebnih zavodih, kjer bodo morali tri leta odsedeti v osamljeni celici, potem bodo pa smeli z ostali kaznjenci zjutraj skupaj na delo, dočim bodo ponoči zopet izolirani.

Kako bo zdaj

Seveda povzročila novi način kazni, ki odpravljajo kaznensko kolonijo na Hudičevih otokih, nova gospodarska in še neka druga vprašanja, ki jih bo francoska zbornica morala rešiti. Preosnova bo v prvih letih povzročila znatne stroške, zakaj treba bo nove zemlje in novih zaporov.

Francozi so izračunali, da se bodo nove naprave sorazmerno naglo amortizirale. Saj so kaznjenci v Guayani veljali državo vsak 15 frankov dnevno, medtem ko bo v Franciji za to potreba samo 4 do 5 frankov na dan. To pa zaradi tega,

Gasilec iz Nizze na pustni torek.

Slano in sladko jezero - vsehkrati

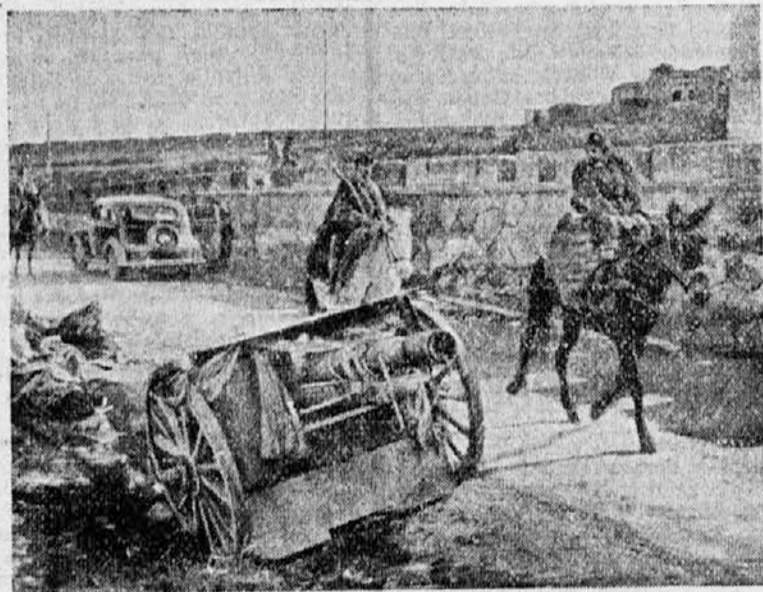
V bližini trojne meje med Rusijo, Finsko in Norveško leži majhen otok Kildin, na katerem je lepo jezero, ki posebno v zadnjem času vzbuja veliko pozornost znanstvenega sveta. V tem jezeru lahko lepo razločimo pet, med seboj popolnoma različnih plasti vode, ki ima vsaka svoje posebne lastnosti tudi glede tega, kakšne živali in rastline morejo živeti v njej. Plasti se med seboj ne mešajo, malenkostno mešanje se dogaja le v najzgornejših plasteh. V najbolj spodnjih plasteh nad temnim ilovnatim dnom je voda polna neke žveplene spojine, ki uničuje vsako življenje. V tej plasti ni živali in ne rastlin. Nad to plastjo leži druga, ki ima nekam rdečkasto barvo. To barvo dobiva zlasti od velike množice bakterij, ki v njej živijo in ki rabijo za svoje življenje z razliko od drugih živali zelo mnogo žveplo-vodika. Tega porabijo toliko, da strupeni plini preko te plasti navzgor sploh ne pridejo. Te bakterije torej očiščujejo jezero plinov, ki so nevarni za živali in rastline. — Nad rdečkasto plastjo pride na vrsto plast slane vode, nad njo samo kakšne tri ali štiri metre debela plast malo slane vode ter končno je meter debela plast sladke vode. Vsaka teh plasti ima svojo lastno temperaturo in gostoto. Vprašanje, zakaj se plasti med seboj ne mešajo, ali skoro ne mešajo, je ostalo še do danes nerешeno, vsaj do vseh podrobnosti ne.

Posebno zanimivo je pogledati malo med živalice, ki živijo v tem čudnem jezeru. So to sladkovodne in morske živali. Posebno značilno je to, da so se v drugi plasti, torej v tisti, kjer je voda le malo slana, morske živali že čisto prilagodile, so pa te živalice vse bolj prilikave. Tako lahko najdiš tu polenovke, morske zvezde, jegulje, v višjih bolj sladkih plasteh pa žive sladkovodne živali, in rastline. Ko poginejo, padajo na dno jezera, žveplov vodik, ki nastaja pri tem razpadanju, pa daje zopet življenjski pogoj za prej omenjene bakterije.

Nastane vprašanje, zakaj tudi to jezero ne postaja, kakor je to bil že primer pri drugih jezerih, vedno bolj sladko. Razlaga je naravnost presenetljiva. Na jezeru so opazili plimo in oseko! To se pravi, da je jezero v zvezi z morjem. Po kakih 100 m dolgih peščenih tleh se preceja morska voda, ki se obenem tudi na ta način nekoliko čisti. Voda med morjem in jezerom se vedno izmenjava in zato je tudi razumljivo, zakaj morejo živeti v tem jezeru sladkovodne in morske živali in zakaj je voda razdeljena na toliko čisto različnih plasti.

Društvo „Smith“

Imamo društva in klube vseh vrst, toda takšnih ne kot jih imajo v Ameriki, čeprav tudi tam ne še tako dolgo. Pred dobrim letom so se v ameriškem New Yorku sešli štirje prijatelji, ki so vsi imeli isto ime Smith. Prišlo jim je takoj na misel, kako bi bilo lepo, če bi ustanovili kar društvo »Smithov«. Kakšen je namen tega društva, ni znano, pač pa je dejstvo, da ima danes po enem letu svojega obstoja to društvo že kar svoje pododbore v okoli 300 ameriških mestih. Sredi februarja letos bo v New Yorku tudi kongres tega društva. Mogoče pa je kar tako!

Marokanske predstraže na pohodu proti Malagi

Sven Elvestad:

67

Zlodej se dolgočasi

»Moj sin je govoril s šefom kriminalne policije. Zadeva je popolnoma pojasnjena. Na vašem prijatelju ne leži niti najmanjši sum. Policija išče morilca, ki je ali nek sumljiv človek iz Napolija ali pa nek Amerikanec. Lahko se popolnoma pomirite...«

»Zdaj pravzaprav niti ne gre več tako zelo za ta zločin sam,« je dejal Brede. »Zločinci morda niso niti slutili, da je njihov načrt prekrizan. Vsekakor so izpeljali še drugi del svojega zločina, ki mi z njim hočejo najbrž čim več denarja iztisniti.«

Povedal je zgodbo, kako so Ido odpeljali. Komendant je iztegnil roko, kakor da bi hotel prekiniti pripovedovanje, nato je nekajkrat prikimal in se smehljaj, bila je podoba, da se mu način zločinca zdi naravnost sijajen. »Ali ste tudi to naznanili policiji?« je vprašal.

»Še ne.«

»Ali draži gospod, tako stvar morate vendar čim prej naznaniti policiji.«

Tudi vsi drugi so začeli zatrjevati, da je stvar treba policiji naznaniti.

»Vendar boste razumeli, da čas naglo teče, in da je uradna pot vedno dolga.«

»Da, čas hiti,« je priznal komendant, »zadeva postaja preča. Mlada dama je v nevarnosti Dobro, toda kaj želite, da vam napravim, dragi gospod?«

In vsi po vrsti: »S čim vam lahko pomagamo?«

»Samo malo potrpljenja,« je pristavil komendant, »trenutek bi rad premislil.«

Temu pogovoru so sledile pomembne kretanje vsega komendantovega spremstva, potem pa je nastala mrtvaška tišina: on misli!

Cez nekaj časa se je komendant obrnil na svojega sina:

»Ali je tvoj avto pred hišo?«

»Da, avto je pripravljen.«

»Ali se lahko takoj odpelješ?«

»Tako.«

»Opiramo se namreč lahko le na eno stvar,« je dejal komendant. »Mlado damo so odpeljali v avtomobilu. In ta avto je videl don Bébé. Ali me razumeš, sin moj?«

Mladi advokat se je že dvignil.

»Mi smo v zvezi z organizacijo,« je razlagal komendant, »z neke vrste zasebnim detektivskim uradom, ki dela izredno hitro, nemara hitreje od same policije. Če gre za to, da je treba čim prej zaslediti nek avtomobil, potem mislim, da se je pametneje zanesti na tak urad, kakor pa na policijo.«

Mladi advokat je že odšel, Brede pa je vprašal:

»Ali naj odidem v svoj hotel in naj tam počakam razpleta vse zadeve?«

Komendant je iztegnil svojo majhno blazinasto dlak, kakor da se je strinja, in vprašal:

»Zakaj pa ne bi tu počakali?«

»Preveč sem nemiren.«

Monsignor se je obrnil k komendantu in ponovil:

»Nemiren je.«

»Poskusili bomo, da vas pomirimo,« je dejal komendant. »Moj sin je obljubil, da bo telefoniral.«

Plemenitaš se je lagodno naslonil nazaj v svojem naslonjaču. Oči je napol zaprl, njegov obraz je zadobil lokave poteze.

»Zelo bi me veselilo, ko bi lahko zvedel za vzroke, ki so vas privedli do tega, da ste me poiskali,« je dejal.

»Predvsem prepričanje, da mi tak človek, kakor ste vi, lahko pomaga, če treba. Človek, kakor ste vi, ne more mirno gledati, če drhal inozemskih in napolitanskih prekanjencev tako oblastno nastopa v tem mestu. Računam tudi na najino bodoče sodelovanje. V meni boste našli človeka, ki se iz gospodarskih ozirov zanima za vas in za podjetja v tem mestu. Zato pač ne boste hoteli, da bi se takemu človeku vse to pristudilo radi par malopridnežev. Na tem temelji torej moje zaupanje do vas. Razen tega poznam moč denarja. To je edina zavarovalna družba na svetu, ki resnično drži.«

V komendantovih očeh se je pokazalo svetlikanje, prvič je bilo videti v njih nekaj ostrega in trdo lesketajočega se. Ponovil je besedo: »Malopridneži« in mrmral: »Ti ljudje naj se varujejo...«

Toda skoraj istočasno je zdrsnil nazaj v svoj udobni položaj in poprijel svoj šaljivi način govorjenja: